

*ОЛЕЩЕНКО Іванна В'ячеславівна
аспірант Інституту держави і права
ім. В.М. Корецького НАН України*

**ЗАСОБИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАВОВОГО
РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ З ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ
СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ**

Сучасна досить складна екологічна ситуація в Україні значною мірою визначається господарською діяльністю промислових підприємств. В свою чергу, у разі зростання виробництва існує висока ймовірність подальшого погіршення стану довкілля. У зв'язку з цим у діяльності суб'єктів господарювання, тобто безпосередніх його забруднювачів, все більшого значення набуває підвищення ефективності правової охорони довкілля.

Належне правове врегулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з охороною довкілля, має неабияке значення для поліпшення стану довкілля, раціоналізації використання природних ресурсів та підвищення екологічної безпечності виробництва будь-якої продукції.

Значна частина європейських країн досягли значних успіхів у цій сфері завдяки жорсткому екологічному законодавству, його ефективному застосуванню та активному впровадженню превентивних заходів. Як саме суспільство, так і конкретні виробники продукції змінили своє ставлення до довкілля і приділяють все більшої уваги його збереженню та охороні.

Значна частина керівників промислових підприємств України все більше усвідомлюють, що можливість виходу їхньої продукції на європейський ринок значною мірою визначається екологічними показниками як безпосередньо виробництва, так і самої продукції. Поруч із підвищенням вимог щодо якості продукції зростають і вимоги щодо її екологічних характеристик.

Однак, можливості удосконалення правової охорони довкілля у діяльності суб'єктів господарювання значною мірою ускладнюються в умовах непослідовного вирішення питань щодо ролі держави у регулюванні

економічних та інших відносин. Неясності виникають і у зв'язку з тим, що різні органи державної влади приймають рішення однієї і тієї ж сфери регулювання, встановлюють норми та стандарти, що стосуються в тому числі і господарської діяльності суб'єктів господарювання. Внаслідок неузгодженої діяльності різних органів виконавчої влади одного рівня виникають суттєві колізії юридичних норм та посилюється несистемність законодавства.

Крім того, подальшого розвитку набувають глобалізаційні процеси в Україні, розвиваються ринкові відносини. На території нашої держави все більше з'являється суб'єктів господарювання різних форм власності та організаційно-правової структури, зокрема тих, які належать іноземним інвесторам або крупним міжнародним корпораціям. Діяльність цих суб'єктів, окрім норм національного законодавства, регулюється також і внутрішніми корпоративними правилами. У зв'язку з цим важливим з правової точки зору є встановлення взаємозв'язків зазначених норм та з'ясування порядку їхнього узгодження між собою та з національним екологічним законодавством.

Варто зазначити також, що останнім часом змінився статус стандартів, які раніше значною мірою визначали засади регулювання екологічного менеджменту на суб'єктах господарювання. На даний час впровадження систем екологічного менеджменту стало суто добровільним. Жоден закон чи інший нормативно-правовий акт не зобов'язує суб'єктів господарювання це робити. Спонукальні мотиви, спрямовані на розвиток та поширення цього процесу в Україні і які є дієвими в більшості європейських країн, в Україні утверджуються повільно. Однією з головних перешкод впровадження систем екологічного менеджменту для суб'єктів господарювання є їх висока вартість. Більшість підприємств вважають, що їм вигідніше вносити плату за шкідливі викиди, аніж впроваджувати екологічні програми, що могли б забезпечити екологічну безпечність виробництва та економічні вигоди в майбутньому.

За цих обставин актуальним є проведення системного наукового дослідження сучасних механізмів правової охорони довкілля у діяльності суб'єктів господарювання. Неабияке значення має дослідження специфіки

здійснення природоохоронної діяльності саме на підприємствах міжнародних концернів, адже врегулювання глобальних питань господарської діяльності дочірніх підприємств великих міжнародних компаній на території України здійснюється з урахуванням внутрішньокорпоративних політик, стандартів та міжнародних практик. Досвід цих підприємств є відносно доступним та надзвичайно корисним для вивчення та запозичення з метою подальшого впровадження у діяльності українських суб'єктів господарювання.

Висновки, одержані в результаті зазначених досліджень щодо механізмів регулювання діяльності з охорони довкілля суб'єктами господарювання за сучасних умов, запровадження відповідних норм та стандартів у цій сфері, цілком логічно було б врахувати у процесі розвитку українського екологічного законодавства, насамперед шляхом запровадження більш жорстких вимог до будь-яких суб'єктів господарювання, посилення ролі економічно стимулюючих механізмів, публічно-приватного партнерства, виходячи з принципів сталого розвитку, що, у свою чергу, забезпечило б не лише підвищення екологічної безпеки будь-якого виробництва, а й покращення загальної екологічної та економічної ситуації в країні.

*МАХОВА Лілія Олексіївна,
асистент кафедри
Цивільного та господарського права
ВНЗ Національний гірничий університет*

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ТА ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ КОМЕРЦІЙНОЇ КОНЦЕСІЇ В УКРАЇНІ.

Одним з правових інститутів, регламентуючих цивільно-господарську діяльність в Україні та розвиток бізнесу взагалі, - є комерційна концесія. Комерційна концесія являється досить новим договірним інститутом у цивільному праві України. Чітке правове закріплення поняття отримало зі вступом в дію Господарського (глава 36) та Цивільного кодексів (глава 76)